

A CESCO Balkans 2024-as rövid tevékenységi jelentése

A CESCO 2025. évi közgyűlése

A CESCO Balkans számára a 2024-es év rendkívül aktív időszakot jelentett, amelynek fókuszában elsősorban nagyléptékű nemzetközi projektek kidolgozása és megvalósítása állt. Az alábbiakban a CESCO Balkans által 2024-ben megvalósított legfontosabb tevékenységeket, projekteket és nemzetközi szerepvállalásokat emeljük ki.

A Pécsi Tudományegyetem Nyugat-Balkán Központ felépítésének koncepcióját a CESCO Balkans dolgozta ki a PTE alapítványa megbízásából, a Pécsi Tudományegyetem vezető szakértőinek közreműködésével. A közel 100 oldalas szakértői tanulmány átfogó értékelést nyújt a PTE releváns kapacitásairól, a hazai erőforrásokról, valamint a központ lehetséges funkcióiról nemzetközi, külügyi, gazdasági és tudástranszfer szempontból. A tanulmány, amely konkrét javaslatokat fogalmaz meg a központ létrehozására, 2024. március 25-én került bemutatásra a „Magyarország és a Nyugat-Balkán” című konferencián, az MTA Regionális Kutatások Intézetében.

A CESCO Balkans képviseletében Erős Ervin részt vett az **ESPON „Unleashing the potential of small places – barriers and opportunities”** című szemináriumán, amelyet 2024. szeptember 10–12. között rendeztek meg Trysilben, Norvégiában. A rendezvény a kisvárosok és falvak fejlődési lehetőségeire és kihívásaira fókuszált, európai szakértők, döntéshozók és kutatók részvételével. A plenáris üléseken többek között az ESPON, az Európai Bizottság, valamint az AEER képviselői tartottak előadásokat a kohéziós politika, a határon átnyúló együttműködés és a vidéki térségek jövőjéről.

A második napon párhuzamos munkacsoportok dolgoztak fejlesztési javaslatokon olyan témákban, mint a tehetségek megtartása, helyi innováció vagy több szintű kormányzás. A CESCO Balkans aktívan közreműködött a kompetenciafejlesztéssel foglalkozó csoport munkájában. Az elkészült javaslatokat World Café formátumban vitatták meg, és ezek képezik a későbbiekben megjelentetett szakpolitikai ajánlások alapját.

A CESCO Balkans 2024. november 5-én részt vett az **UPSCALE–DDS (Resilience driven enhancement of the social-economic upscaling of the Danube-Drava-Sava macro region)** projekt online megvalósítási műhelytalálkozóján. A Danube Region Seed Money Facility keretében zajló projekt célja egy átfogó transznacionális fejlesztési program kidolgozása a 2025–2035 közötti időszakra, amely akciótervet és képzési programot is tartalmaz. A találkozón projektpartnerek és különböző határtérségi szereplők osztották meg tapasztalataikat az interregionális együttműködés kihívásairól és jó gyakorlatairól. A CESCO Balkans rövid bemutatóval járult hozzá a rendezvényhez, ismertette korábbi határon átnyúló projektjeit és a szerb-magyar régió kihívásait. A projekt célja, hogy elősegítse az EU-s forrásokhoz való hozzáférést, erősítse a kompetenciafejlesztést, és fokozza a társadalmi-gazdasági felzárkózást a Duna makrorégió periférikus határmenti térségeiben.

„Usmereni zajedno ka 2030” (Együtt a 2030-as célok felé) – Oktatási és határon átnyúló együttműködési projekt

A CESCO Balkans 2024-ben sikeresen megnyerte és lebonyolította a Szerb Köztársaság Oktatási Minisztériuma által finanszírozott „Usmereni zajedno ka 2030” című projektet, amely a határon átnyúló együttműködés oktatási aspektusaira és a demokratikus kultúra fejlesztésére fókuszált. A projekt célja egy új regionális együttműködési keret kialakítása volt a Balkán térség határ menti közösségei számára, különös hangsúlyt fektetve a kapacitásfejlesztésre, közös tervezésre és a jó kormányzás elveinek terjesztésére.

A projekt keretében részletes kutatás és jogi elemzések készültek a határon átnyúló együttműködés akadályairól, mentori támogatás valósult meg a helyi szereplők számára akciótervek és stratégiák kidolgozásában.

A projektet a Szerb Köztársaság Oktatási Minisztériuma 450.000 dinár értékben támogatta, amely hozzávetőlegesen 3.800 eurónak felel meg.

Szakértői támogatás a határon átnyúló jogi akadályok felszámolásához – b-solutions 3.0

2024. november és 2025. február között a CESCO Balkans sikeresen megvalósította a „Serbian members in an EGTC” című esettanulmányt az AEBC által irányított *b-solutions 3.0* kezdeményezés keretében. A projekt célja az volt, hogy azonosítsa és elemezze azokat a jogi és adminisztratív akadályokat, amelyek megakadályozzák a szerbiai önkormányzatokat abban, hogy teljes jogú tagként csatlakozzanak az Európai Területi Társulásokhoz (EGTC). A tanulmányt a Banat-Triplex Confinium EGTC felkérésére készítettük el.

A munka során sor került online és terepi konzultációkra, jogi háttérelmzésekre, valamint egy részletes végső jelentés elkészítésére, amely nemcsak a fennálló akadályokat térképezte fel, hanem gyakorlati megoldásokat is javasolt – beleértve egy nemzeti EGTC törvény elfogadását Szerbiában, bilaterális megállapodások megkötését, valamint a Madridi Egyezmény harmadik jegyzőkönyvének ratifikálását. A jelentés 2025. február 24-én került hivatalosan benyújtásra, és a szakmai visszajelzések szerint érdemi hozzájárulást nyújt a határon átnyúló együttműködés jogi feltételeinek javításához a Nyugat-Balkán térségben.

Az elmúlt időszakban a CESCO Balkans különös hangsúlyt helyezett a nagyobb léptékű **határon átnyúló és transznacionális projektek** előkészítésére és ezekben való aktív részvételre. A szervezet több pályázati program keretében dolgozott ki projektjavaslatokat, amelyek a térség aktuális társadalmi, környezeti és gazdasági kihívásaira adnak választ. Az alábbi projektek kerültek benyújtásra vagy előkészítésre:

INTERREG IPA ADRION

- *Empowering ADRION rural communities to innovate – ADRURAL*
- *Integrating circular Bio-based Solutions in the Adriatic Ionian Rural Areas – CIRUBIO*
- *Onsite digital technologies for BioDiversity preservation of protected Areas and blue and green infrastructures – BIODIVA*

HORIZON-CL6-2024-COMMUNITIES

- *Convivial Farming Innovation for Post-growth Transition – CoFarmln*

HORIZON-MISS-2024-CLIMA-01

- *CLIMAtE resilience tailored to the needs of regions and local authorities through WEFE NEXUS cross-sectoral and integrated solutions – ClimaNEXUS*

SMP-COSME-2024-SEE

- GreenFuture

INTERREG DANUBE

- *Enhancing Climate Data Cooperation for Evidence-based Adaptation Policy Making in the Danube Region – Danube-ADAPT*
- *Danube Sustainable Tourism Lab Model – Building a better tourism future – Danube Tourism Labs*
- *Green Mindset Danube Community for Accessible, Inclusive and Effective Danube Labour Market – GreenMind*
- *Innovative Water Retention for Climate Change Mitigation, Sustainable Agriculture and Flood Protection – InnoWATCCH*
- *Shaping the future – Innovation in the field of social economy and remote work – Socialinnov Duna*

A fenti projektek közül eddig három nyert támogatást: az **ADRURAL** projekt az IPA ADRION programban, míg a **Danube-ADAPT** és az **InnoWATCCH** az Interreg Duna program keretében. Az ADRURAL megvalósítása 2024 szeptemberében kezdődött meg, és a projektben a CESCİ Balkans két partneri szerepet is átvállalt, miután az egyik partner, a Vajdasági Fejlesztési Ügynökség időközben megszűnt. A két Duna-projekt – Danube-ADAPT és InnoWATCCH – szintén elindult, hivatalos kezdési dátumuk: 2025. április 1.

A korábban fennálló szoros és eredményes szakmai együttműködésnek köszönhetően a **FUNDA** projekt esetében is sor került partneri szerepátvételre: a Vajdasági Fejlesztési Ügynökség megszűnésével a CESCİ Balkans lett a projekt hivatalos partnere. A FUNDA projekt megvalósítása szintén 2025. április 1-jén vette kezdetét.

Beszámoló az ADRURAL projekt első periódusáról (2024. szeptember – 2025. február)

Az ADRURAL projekt első periódusában a CESCİ Balkans aktívan hozzájárult a projekttevékenységek elindításához és végrehajtásához, különös figyelmet fordítva a vajdasági vidéki térségekre. A projekt hivatalos indulását követően, 2024. november 14–15-én a szervezet részt vett a Korfun megrendezett nyitórendezvényen, ahol a partnerek közösen véglegesítették a munkatervet, meghatározták a koordinációs struktúrákat, és megkezdték az együttműködés operatív előkészítését. A Vajdasági Fejlesztési Ügynökség kilépését követően a CESCİ Balkans átvette annak projektpartneri feladatait is, amely többlet adminisztratív terhet jelentett, különösen a közbeszerzési folyamatok előkészítésében.

A főbb tevékenységek között szerepelt egy részletes területi helyzetelemzés elkészítése Vajdaság vidéki térségeiről, hivatalos adatok és szakirodalom feldolgozása mellett egy több mint 50 válaszadót elérő kérdőíves felmérés és helyi szintű egyeztetések révén. Emellett feltérképezésre kerültek a közösségi alapú innovációk, különféle tematikus területeken (pl. szociális szolgáltatások, mezőgazdaság, vidéki egészségügy), valamint megkezdődött a szerbiai szereplőkből álló Adrion Rural Innovation Network kialakítása. A projekt kommunikációját célzó tevékenységek részeként sor került egy fiatalokra fókuszáló műhelymunkára Zentán (2025. február 6–7.), valamint információs anyagok – szórólapok, molinók, poszterek – készültek és kerültek terjesztésre. A projektmenedzsment szervezeti keretei is kialakításra kerültek, és a CESCİ Balkans minden szakmai és koordinációs találkozón aktívan részt vett.

További nyertes projektek bemutatása

Danube-ADAPT – Éghajlat-adatokon alapuló alkalmazkodási politikák fejlesztése

A Danube-ADAPT célja, hogy javítsa a Duna régió éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képességét az éghajlati adatokhoz való jobb hozzáférés révén. A projekt elősegíti az adatalapú döntéshozatalt, különös figyelemmel a vízhez, mezőgazdasághoz és területhasználathoz kapcsolódó beavatkozásokra. A projekt teljes költségvetése **2.683.939,50 EUR**, ebből a **CESCİ Balkans költségvetése 91.519,50 EUR**.

InnoWATCCH – Innovatív vízmegtartási megoldások a Duna-medencében

Az InnoWATCCH projekt célja a klímaváltozás hatásainak enyhítése a vízvisszatartás természet alapú megoldásain keresztül. A projekt négy határon átnyúló pilot területen vizsgálja a felszín alatti vízkészletek védelmét, különös tekintettel a paleocsatornák és a folyóparti gátak stabilitására. A projekt teljes költségvetése **2.014.105,00 EUR**, amelyből **61.900,00 EUR** vonatkozik a CESCİ Balkans tevékenységére.

FUNDA – Funkcionális Duna Térségek fejlesztése

A FUNDA projekt a funkcionális városi térségek (FUA) hatékonyabb tervezését és kormányzását célozza meg a Duna-régióban. A projekt keretében közös stratégiák, módszertanok és adatplatformok jönnek létre, amelyek elősegítik az integrált város-régió fejlesztést. A CESCİ Balkans a Vajdasági Fejlesztési Ügynökségtől vette át a projektpartneri szerepet, biztosítva a szerbiai szereplők részvételét és a kapcsolódó pilot tevékenységek folytatását. A projekt teljes költségvetése **2.540.082 EUR**, amelyből a CESCİ Balkans által átvett költségvetési rész **260.000 EUR**.

Az, hogy ilyen nagyszámú, jelentős költségvetésű nemzetközi projekt indult el párhuzamosan, komoly szakmai elismerést jelent a szervezet számára, és megerősíti a CESCİ Balkans térségi szerepét. Ugyanakkor ez hatalmas szervezési és pénzügyi kihívást is jelent: biztosítanunk kell a megfelelő szakembergárdát és kapacitást a projektek szakszerű lebonyolításához, miközben a Duna program keretében futó projektek esetében az előfinanszírozás teljes egészében a szervezetre hárul, mivel nem történik előlegfizetés.